

Idrottsminnen

Nr 1 — Mars 2022

Juryns motivering: "Hälsingeguldet 1982 tilldelas **Thomas Eriksson, Arbrå IK**, för bl.a. följande prestationer: Bofast som höjdhoppare i Svenska Friidrottslandslaget, finalist i EM-finalen och innehavare av Svenska rekordet i höjdhopp, 2,27".

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

Kassörens ruta nr. 1 – 2022.

ALLA KAN BLI MEDLEM I HÄLSINGLANDS IDROTTSHISTORISKA SÄLLSKAP.

Alla, med ambition att ta del av, sprida och bevara Hälsinglands digra och intressanta idrottshistoria, hälsas varmt välkomna som medlem i HIHS.

Våra medlemsavgifter för 2022 är:

- 150;-** Enskild medlem
- 250;-** Föreningar och klubbar
- 350;-** Förbund, företag och kommuner.

Hur blir jag medlem i HIHS?

Medlemsavgiften betalas till vårt bankgiro **273–0133**
eller via Swish **123 038 81 65**.

Kom ihåg att uppge namn och adress, gärna en e-postadress.

Man kan även på vår hemsida: www.HIHS.se
ansöka om medlemskap!

Det är redan 304 som betalande medlemsavgiften för 2022,
från Falkenberg i söder, till Umeå i norr.

Nya medlemmar.

HIHS har, sen det senaste utskicket av Idrottsminnen, fått den stora äran att hälsa följande nya medlemmar varmt välkomna:

**Pär Morell Åby, Alf Brolin, Vivianne Spansk, Söderhamn,
Bengt Olov Björklund Bollnäs, Arne Lindberg Norralla,
Ljusdals kommun, Bollnäs kommun, Vallsta IF och Färila IF**

Kontakta Owe Flodin på 070-569 08 31

e-post: oweflodin45@gmail.com

om du har frågor rörande medlemskap.

Dags för första numret av Idrottsminnen 2022

I detta nummer av **Idrottsminnen 1–2022** skriver vi om vinnaren av **Hälsingeguldet 1982, Thomas Eriksson. Arbrå IK.**

Vid den tiden hade Thomas det svenska rekordet i höjdhopp 2.27

Erik Wiger skriver om sin barndomskompis inom friidrotten **Ingrid Miller**, som nyss firade sin 80-års dag på Järvsöbaden.

Lars Nordström besökte Iggesunds IK:s 100-årsjubileum.

Från **Gösta Nyqvists** samling hittar vi denna gång en artikel om DM-finalen i bandy 1913, mellan Söderhamn och Strands IF.

Vi skriver även om när Gösta blev **Tv-kändis**.

Hittat en tidningsartikel från 1987 som är skriven av vår förste ordförande i HIHS **Per Evert Persson**.

Resultatet av **Styrmans kluriga julnötter**. Denna gång med en liten slamkrypare, **13 st tipsrader. 9 medlemmar med 13 rätt.**

Birger Fält skriver om Vasaloppet 100 år, vilket lopp! Drygt 9 mil i ospårad terräng och tidsenlig skidutrustning och klädsel.

HIHS presenterar nomineringarna till **Hälsingeguldet 2021**

Årsmötet för Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap som skulle ha varit den 22 februari, **flyttas fram till tisdagen 5 april 2022.**

Välkomna till Idrottsminnen **Nr 1 – 2022**

Lars Hedlund

” Äpplet faller inte långt från trädet...”

Hälsingeguldet för år 1982 tillföll Thomas Eriksson, Arbrå Idrottsklubb, för hans insatser under året: SM-silver i höjdhopp och andraplatsen i Finn-kampen i samma gren.

”Trädet”

pappa Per Eriksson, fick Hälsingeguldet 1947 för SM-segrar i tiokamp och femkamp.

När både far och son hade fått sitt Hälsingeguld, var Thomas bara i början av en lång och framgångsrik friidrottskarriär.

För fader Per ledde den till att han tog medalj i samtliga SM mellan 1946 och 1957 vilket resulterade i 11 SM-guld och 5 silver i fem eller tiokamp då tävlande för Söderhamns IF, Ljusne AIK och Arbrå IK. 1948 var han sjua i London-OS, då tävlande för Arbrå IK.

Per utsågs år 1952 till Stor Grabb nummer 157

Thomas Eriksson, hade också en lång framgångsrik karriär framför sig när han hade fått Hälsingeguldet. När Thomas som 18-åring flyttade till USA för studier på Lamar University i Texas, blev det mer träning, något som passade Thomas och när Thomas kom hem blev det en hel del SM-guld.

Sex SM-guld skulle det bli, fördelade på höjd, längd och tresteg. Han blev, som sin far, olympier 1982 då han blev

oplacerad i höjd med 2,21. År 1982 förbättrade Thomas Patrik Sjöbergs svenska rekord med en centimeter, till 2,27. Patrik återtog rekordet året efter.

Efter avslutad hopparkarriär blev Thomas Eriksson landslagsläkare under åren 2009–2010, med specialitet ortopedi.

1985 utsågs Thomas till Stor Grabb nummer 354.

Unikt är att far och son fått motta Hälsingeguldet. Kanske inte unikt, men i högsta grad ovanligt är dock att far och son nått sådana framgångar inom idrotten.

Thomas Erikssons rekord i de olika grenarna, med dessa siffror är han outstanding i Sverige.

Höjd 2.32

Stav 4.80

Längd 7.81

Tresteg 16.51

Sådan far sådan son

Erik Wiger

Idrottsminnen i present !!!

Har ni någon som snart fyller år !!

En bra present är ju att bjuda på ett medlemskap i
Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap 2022.

Kontakta oss så grejar vi det !

Owe Flodin 070-569 08 31 oweflodin45@gmail.com

Lars Hedlund 070-624 78 56 larshedlund400@gmail.com

Ingrid Miller jubilerar och minns en fantastisk friidrottskarriär.

Bilden är tagen 1962 på Ljusneborg

Ingrid föddes i Ljusdal, med efternamnet Wallin, och började med friidrott som 11-åring 1953.

Två år senare gjorde hon sin första tävling för Ljusdals IF.

Hennes första gren var höjdhopp.

1957 kom hon, för första gången, med i den svenska årsstatistiken med 1,57 i höjd, som gav en 22-andra plats, och med 9,97 i kula som placerade henne som på plats 50.

Båda dessa statistikplaceringar var från seniorlistorna.

- Jag var ganska storväxt så tränarna tyckte att jag skulle satsa på kula och diskus, och då blev det så. Kula gick bäst och var roligast. Styrkan var min största tillgång, någon tekniker har jag aldrig varit.

Ingrid flyttade till Stockholm 1964 och tog sin första SM-medalj, brons, i Växjö 1970. Då hette hon Wehmonen i efternamn.

1971 debuterade hon i landslaget, vid 29 års ålder. Det blev 15 år i landslaget och under alla dessa landskampsrar representerade hon Bellevue IK.

- Det var inte så lätt att slå sig in i landslaget. Där fanns då Gun-Britt Flink från Göteborg och Britt Johansson från Glanshammar berättar Ingrid.

Landslagsdebuten skedde mot Tjeckoslovakien 1971 på Stockholms Stadion. Då var det diskus som gällde och hon slutade fyra.

Från och med 1971 var Ingrid bofast i landslaget och det blev fem landskampssegrar i kula. 1976, mot Norge vann hon både kula och diskus.

Sviten med nio raka Finnkamper och 8 raka SM-guld tog slut 1981, i och med att hon blev mamma.

Hon var tillbaka i landslaget 1982 och fick 1986 vara med om att vinna Finnkampen i Helsingfors.

Hennes sista landskamp var mot Finland på Stockholms Stadion. Hon var då uppe i 39 landskamper och till dessa kan man lägga två inomhuslandskamper.

- Stockholms Stadion är min favoritarena.

Den är så vacker och har så bra ringar för både kula och diskus. 1967 tävlade jag där med Daniel Ståhls mamma, Tanja i samma landskamp, minns Ingrid.

Sitt bästa år hade hon 1975 då hon satte sitt tredje svenska rekord i kula på Torvalla IP i Handen, söder om Stockholm. Det stod sig i tio år till 1985 då Caroline Isgren slog det med 3 centimeter.

Men Ingrid slutade inte i och med detta. Hon slutade inte träna och tävla. 1991 satte hon det gällande svenska K50-rekordet i diskus med 47,74, bara en dryg meter från hennes 15 år gamla personliga rekord.

Ingrid Miller, som hon nu heter, fyllde nyligen 80 år och firade födelsedagen både i hemmet på Lidingö och på Järvsöbaden med släkt och vänner.

Jag var med på 80-årsfesten! Jag var också med som ledare och förbundskapten på många av hennes

landskamper och jag ingick i tävlingsledningen på hennes första SM-start i Växjö.

1959 åkte vi tillsammans med tåg till Göteborg för vår första stora tävling, Svenska Ungdomsmästerskapen på Slottsskogsvallen.

Ingrid var trea i höjd och jag var trea på 1000 m.

Ingrid Wehmonens statistik:

Svensk Mästare i Kulstötning 1973 – 1980

Svensk Mästare i Diskuskastning 1976, 1979–1980

Erik Wiger.

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskaps årsmöte 2022, kommer att hållas i Järvsö.

Plats: Järvsöbaden, tisdagen den 5 april kl.19:00

Årsmöteshandlingarna kommer att finnas på vår hemsida
www.HIHS.se senast 3 veckor före årsmötet.

Frågor: kontakta Owe Flodin Mobil: 070 - 569 08 31 eller
e-post: oweflodin45@gmail.com

OBS: kolla på vår hemsida www.HIHS.se så inte något
har förändrats.

Alla medlemmar är varmt välkomna !!

Hyllningar till 100-åriga IK

”Iggarna i topp” ekade det i Iggesunds Folkets hus lördagen den 27 november 2021. Som om man firade en serieseger?

Trots den dystra säsongen för Iggesunds IK i division 3, var det en klang- och jubelfest när klubben firade 100 år. Salen fylldes av flera generationer spelare och ledare som genom åren lett den anrika föreningen i både med- och motgång.

Gamle liraren **Sune Nilsson** var konferencier och lotsade publiken på ett underhållande sätt genom den sekellånga historien. Den publicerade vi för övrigt i **Idrottsminnen nr 1–2021**.

Sune lyfte vissa speciella avsnitt ur historien.

Naturligtvis fick fantastiske ungdomsledaren och eldsjälens **Sture Froberg** sitt eget avsnitt i berättelsen som möttes av stort jubel i lokalen.

Ett stort och speciellt tack riktades till Mikael Andersson som lyckats arrangera jubileumsfesten på ett utomordentligt uppskattat sätt. Priser delades ut till förtjänta spelare och ledare och gratulationer kom från grannföreningar och organisationer.

På plats var även Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap, representerat Lars Nordström, som överlämnade vår speciella gåva, Hälsingebock med inskription samt ett medlemskap för kommande år i HIHS.

Från HIHS, gratulerades Iggesunds IK av Lars Nordström, som överlämnade gåva och medlemsbevis samt blommor till styrelseledamoten Lisa Knutsson Fröjd

Fotograf Mikael Andersson

Klipp, från Göstas enorma samling av Tidningsurklipp !!

Detta skrev Gösta Nyqvists 5 januari 1989.

Minnesbild från 1913

Strands IF åkte höskrindor till bandy-DM i Söderhamn, året var 1913.

Det skulle bli bandyfinal mellan Strands IF och Söderhamns IF gällande vilket lag som skulle ta hand om DM-tecknet för 1913. Söderhamns IF hade vunnit samtliga DM-tecken sedan startåret 1906.

Strand hade varit uppe i DM-final tidigare just mot Söderhamns IF 1909, då blev det 1–11 i baken. Men nu till finalen 1913.

Strands IF hyrde två hästar med höskrindor i vilka lag-medlemmarna inlastades kl. 03.00 på lördagsmorgonen i Hudiksvall och anlände till Söderhamn kl.06 på söndagsmorgonen. I Norrala var det -26 grader kallt varför spelarna måste springa resten av vägen till Söderhamn. Matchen började 13.00 och Strand ledde 7 minuter före fulltid med 7–6, men förlorade till slut med 9–7. Återresan skedde på samma sätt med återkomst till Hudiksvall på måndagen.

Så många mål har det inte gjorts i någon DM-final sedan dess, med undantag av finalen 1925. Även då var Strands IF den förlorade parten med 1–15 mot Bollnäs borta.

Själv hade jag en gång ett minne från DM-finalen mellan Strands IF och Hudiksvalls IF år 1915, som Strands IF vann med 6–3.

En av DM-mästarna då, Torvald Bryngel från Håstavillorna skänkte mig den bandyklubba som han använde i DM-finalen. Det var en riktig dyrgrip att äga en sådan på den tiden. Annars tog man själv en påk i skogen som liknade en klubba. Det var inte som nu att bara gå och köpa en.

När Bollnäs Golf hemförde sitt första bandymästerskap 1922 spelade man mot Strands IF på Storfjärden, i närheten av där gamla badhuset låg. Äldre Hudiksvallsbor kommer likaväl som jag ihåg platsen.

Bandybild från Storvfjärden 1920

Och det var klart man skulle se finalen, och man var där också i god tid så tidig att man fick hjälpa till och skotta av bandybanan.

Vi grabbar från Stenberg, Idenor hade hoppats att Strands IF skulle vinna, men Bollnäslaget visade redan från början vad skåpet skulle stå och vann med 3–2.

När Strands IF som sagt hemförde DM-tecknet 1915 hade man följande lag:

Magnus Moberg, Helge Halvarsson, Arne Almström, Torvald Bryngel, Ivar Sundman, Albert Berg, Tore Andersson, Anton Östlin, Sven Carlsson, Ragnar Nolén och Gunnar Östlin.

Lars Hedlund

Skidkunnig hälsing ”åkte” ur Utmaningen tillsammans med Frohm.

*Det blev en skidsportskunnig Ljusnebo, fabriksarbetaren Gösta Nyqvist förunnat att i Radions och Tv:s premiäromgång på ”Utmaningen” få möte den förste Kvitt eller Dubbelmästaren Olof Frohm, han som kämpade och vann i ”Tiotusen-kronorsfrågan”. Nyqvist som under årets lopp publicerat åtskilliga spalter intressant idrottshistorik i Kuriren vann uttagningsmatchen, men hade tyvärr sämre lycka i mötet med Frohm. Det gick förresten lika illa för mästare och utmanaren – båda slog ut i första frågan. **Ljusnebon kan därför ta förlusten med fattning.***

Men hur började detta?

Jo, Gösta Nyqvist fick av Sveriges Radio ett brev daterat 22 december 1959 där man kan läsa följande:

Bäste herr Nyqvist!

Efter sammanträde har vi beslutat att ta upp Er som en av de två utmanarna i ämnet Skidsport. Ni kommer att få närmare meddelande om tid och plats då Ni skall infinna er lördagen den 9 januari 1960.

Vi är angelägen om att namnen på utmanarna inte offentliggörs i press eller på annat sätt före föreställningen.

Ni fick under Ert besök en kortfattad redogörelse för reglerna i tävlingen. De kommer att tillställas Er i fullständigt skick så snar de är definitivt klara och utskrivna.

Med vänlig hälsning

Programledningen

Detta brev fick Gösta efter att ha varit med om en ”test” i frågan om skidsport. Där han fick vitsord om att vara den bästa bland de 2000 som testades.

Olle Frohm och Gösta Nyqvist i samspråk med Nils-Erik Bæhrendtz

Lördagen den 9 januari på Cirkus, Stockholm.

Det började verkligen bra för Gösta Nyqvist. Han startade "Utmaningen" i ämnet Skidsport med att vinna kvalificeringsomgången mot folkskolläraren Birger Paulsson från Östersund. Där vann Gösta med 8 – 7, man kunde få max 10 poäng.

Här kommer första frågan och andra frågan i ämnet Skidsport.

1. Det första SM på skidor anordnades 1910. Djurgårdens IF ligger tvåa i statistiken över flest erövrade SM-tecken. Vilken klubb ligger etta och har alltså flest erövrade SM-tecken?

Svar: Nyqvists svar, **Friska Viljor. Rätt!**

Paulssons svar, IF Kamraterna Mora. **Fel!**

2. Ester Ekdahl har ett svenskt lagmästerskap. Vilket år togs det?

Svar: Nyqvists svar, **1924** i Filipstad. **Rätt!**

Paulssons svar, 1943. **Fel!**

När de kom till den sista frågan var det 7 rätt för Nyqvist mot 6 rätt för Paulsson.

10. Claes Haraldsson tog 1949 sitt första SM i kombinerad åkning. Hans far Harald Johansson har tagit ett individuellt mästerskap, på vilken sträck och vilket år.

Svar: Nyqvists svar: **1916** i Örnsköldsvik **30 km. Rätt!**

Paulssons svar: **1916** i Örnsköldsvik **30 km. Rätt!**

Nu var det klart, Gösta Nyqvist vann med 8–7 och skall möte stormästaren Olof Frohm i ”Utmaningen”

Då var det dags att besöka burarna för stormästaren Frohm och utmanaren Nyqvist.

Nils-Erik Bæhrendtz ställde första frågan:

Vilka var det som körde sista sträckan vid följande skidtävlingar?

1. 1933 års FIS-tävlingar i Innsbruck

2. 1940 i Holmenkollen i en extra tävling mellan Sverige och Norge

3. OS i Oslo 1952

Minst två av svaren skall vara rätt för att få frågan godkänt.

Både Nyqvist och Frohm gav följande svar:

Nils Englund, Alfred Dahlqvist och Martin Lundström.

Rätt svar skall vara Hjalmar Bergström, Kalle Pahlin och Martin Lundström.

Ett rätt, det räckte således inte och båda kämparna fick lämna burarna, snöpligt.

Olof Frohm blev inte glad att det var slut, så han lämnade in en protest över att han ansågs sig högradigt och orättvist behandlad. Protesten tog upp och behandlades av domarna. Men avslogs direkt, men som plåster på sårerna talade Nils-Erik Bæhrendtz för de båda att denna gång var frågorna svåra.

Men nu hade Hälsingland fått en Tv-profil från Ljusne, Gösta Nyqvist.

På den tiden kördes i Ljusne ett underhållningsprogram "Ljusne Karusellen" och när det blev dags för den fjärde omgången, var det problem att få biljetter. På programmet stod det följande: Efter uppträdande av Gösta "Snoddas" Nordgren med flera, blir det frågesport mellan Ljusne AIK:s styrelse och Tv-profilen Gösta Nyqvist. Omkring 600 personer trängdes på Folkets Hus i Ljusne där karusellen utspelades och tyvärr var det många som fick vända i grinden. **Fullsatt !!**

Att det var stämning i publiken kan man förstå när Hjalles orkester svarade för den musikaliska inslagen och Sune "Kulan" Holm förmådde verkligen sätta fart på allsången.

Och så var det dags för den med stor spänning emotsedda drabbningen i skidfrågesport mellan Gösta Nyqvist och LAIK-styrelsen, som bestod av följande: Bengt Lundgren, Bertil Persson, G Kjellberg och Carl-Hugo Rothelius, klubbens ordförande.

Nyqvist var helt enkelt suverän och tog 28 av 36 möjliga poäng, medan LAIK-styrelsen hade all heder av uppnådda 13 poäng. Nyqvist fick den stora äran att resa till Vasaloppet som karusellens reporter medans LAIK-styrelsen blev karusellelever och skall under Erik Rannströms ledning till nästa karusell inöva en kampsång. Det var Kuriren och Ljusne AIK som svarade för arrangemanget.

Det finns en hel del att läsa i Gösta Nyqvists alla tidningsurklipp

Lars Hedlund

I nästa nummer av Idrottsminnen 2–2022 skall vi skriva om när Gösta Nyqvist cyklade från Idenor till Söderhamn för att vara med när Söderhamns Idrottspark invigdes 1933.

Vi skall även berätta om när ett postkvitto räddade Hudiksvalls IF:s DM-tecken 1913.

Många av skidans storheter kom från Ödmårdens bygder.

Ödmården med sin västra spjutspets förankrad vid Vasa-sågnernas Isala och sin östra fasad formad vid Hamrångeffjärden, har sedan urminnes tider delat Gästrikland och Hälsingland. Dessa skogars vidsträckta nejder har alltid varit en skidlöparbygd av klang!

I mera sentida sammanhang har dessa markerats av en skara skidans gestalter som åkt fram ur skogsbrynen vid Tönnånger, Långbo och Lingbo för att ta några exempel.

Dessa skidans giganter gav en gång "Holmsvenden-reviret" ett bastant riksrykte. Levnadsloppen har fullbordats och skidor lagts undan. Detta har skett tid efter annan.

Skrivaren siktade en gång in namnet Olle Lingvall vid genomgången av en förteckning över segrare i Bollnäsloppet på skidor. Han toppade den anrika tävlingen till minnet av Anders Persson såväl 1928 som 1929.

Åshammarseger 1932

Bollnäsloppet redan tidigare i mitt minne – 1932 toppade Per Erik Eriksson, Åshammars IK, skidkungen som fanns i mors släkt. Åshammar finns också med de skidans segrar som Holmsveden-skidåkarna svarade för på 1910-talet. Pehr Wahlund, Viktor Lindblom och Albin Lingvall skidade hem SM i budkavle 1912. Starten gick just i Åshammar och sedan via Norrsundet till målet i Bollnäs.

Viktor Lindblom och Albin Lingvall var svenska budkavlemästare också 1919, men tävlade då för Hudiksvalls IF. Andra holmsvedare i det SM-laget var Albin Jonsson, Verner Törnberg och Hjalmar Lingvall.

Nästa gång det gick vägen var då Olle Lingvall 1928 tävlade för Stugsunds IK och bidrog starkt till SM-triumfen i budkavle.

När kolden vintern 1986–1987 började gastkrama bygd och folk skidade Olle Lingvall över gränsen – den store skidrännaren från en stolt epik och född på det förra seklets sista år. Han blev alltså 87 år.

Det första Vasaloppet

Anders Persson i Bollnäs var tvåa i det andra Vasaloppet 1923 och sex år senare var turen kommen till Olle Lingvalls silveråkning från Sälen till Mora, slagen med endast några sekunder av vinnande vargrännaren J.A. Persson i Arjeplog.

I Holmsveden fanns det en önskan att någon skidlöpare från bygden skulle mäta sina krafter med andra åkare i Vasaloppet. 1925 beslöt Olle Lingvall att ställa upp för första gången. Debut-placeringen blev 50!

– Det starkaste intrycket av Vasaloppet 1925 hade jag i tårna. Kylan hade farit illa med dem, sa Olle Lingvall senare.

Han tilldelades Mora damers tredje hederspris. Priset bestod av allmogegrann dalakudde.

– Nu kan jag med trygghet vila på minlager, sade den glade mottagaren.

Överraskningen Olle Lingvall

I en 1949 utgiven bok om Vasaloppet berättas om "överraskningen Olle Lingvall" som 1929 i Oxberg var 13:e man. Vid Långlet jagades J.A. Persson av en kvartett bestående av Helge Wikström, Luleå, Anders Ström, Mora, Ludvig Grahn, Vindeln och Olle Lingvall.

Vid uppfarten från älven vid Mora låg Olle Lingvall tvåa och när J.A. Persson fick sin lagerkrans var Holmsvedaren bara 100 meter efter. Hälsingen närmade sig en frenetisk spurt, men lappmarkens vargjägare höll undan, även om det bara skilde åtta sekunder i mål, heter det i boken Vasaloppet. Olle Lingvall i Långbo var kusin med Albin Lingvall som på 1910-talet räknades som en av Sveriges allra främsta skidåkare. Vann tre individuella SM-segrar och svensk mästare i budkavle två gånger. I Nordiska spelen var han också mästare.

Även Verner Törnberg skidade hem SM individuellt och i budkavle – toppman i riksfältskjutningen därtill.

Massor av priser erövrades av skidåkarna från byarna på Ödmården och vid SM i Falun 1919 blev det triumfer på 2 och 3 mil, skidbudkavlen och fältskjutningarna.

Det berättas om att vaktmästaren, där skidåkarna bodde, inte fick plats med alla priserna på en stor kälke, då de skulle resa hem igen!

Färdigheten på skidor fick man i skogsbygderna då det vintertid inte fanns vägar. Skidorna var helt enkelt den tidens kommunikationsmedel! En dag fördes skidan in i tävlingsbilden och för Holmsvedens vidkommande arrangerades första tävlingen på förjulsvintern 1900.

Spåret gick från en plats invid Holmsvedens järnvägsstation och till Ol-Olsgården i Hernebo by. Albin Lingvall blev den störste av åkarna på Ödmården. Han tände som mycket ung på skidåkningen och deltog i länsmästerskapet på 6 mil i Ockelbo redan 1905. Då var han endast 13 år, men påstod sej vara äldre och fick ställa upp. 13-åringen från Tönnånger placerade sig på andra plats! Starten var gjord.

Det finns också avslutningsvis anledning erinra om tre bröder Kjellström som tillsammans med övriga syskon och föräldrar 1916 bröt upp från Lingbo och bosatte sig i Norrviken utanför Stockholm. Simon Kjellström lärde sönerna att tycka om skog och mark i Lingbo.

Bröderna Arvid, Björn och Alvar vann SM i skidbudkavle för Stigfinnarna 1936 efter att året innan svarat för samma bravad i SM-budkavlen till fots. Arvid Kjellström var dessutom den förste svenske orienteringsmästaren individuellt!

Björn Kjellström var med om att ta fram Silvakompassen, orienterade västerut till Pound Ridge i USA. Har också betytt mycket som ledare och ambassadör för svensk skidsport!

Per Evert Persson (Texten är hämtad från Gästriklands Tidning 23/1 1987)

Vid SM i skidbudkavle 1960 i Bollnäs med start på sjön Vågen is, firades 60-års jubileum av tävlingen. Det fanns flera svenska mästare från Hälsingland på plats. På bilden ses 4 av dem.

Från vänster: Verner Törnberg och Olle Lingvall, Holmsveden samt Pelle Jonsson och Edvard Åkerlund, Bollnäs

Resultatet av Styrmans kluriga Julnötter !!

Denna gång fick vi in **13 tipsrader** av våra medlemmar i HIHS. Av dessa var det **9 med 13 rätt**.

Rätt rad.

1. X Västtyskland
2. 2 Helsingborg
3. 1 Thomas Enqvist
4. 2 Fotboll
5. 2 10 Mayors
6. 1, X Jimmy Connors 1978 och Ilie Nastase 1976
7. 1 Armenien
8. X Per Morberg
9. 2 Gert Fredriksson
10. X Fotboll
11. 1 Kina
12. X 2 OS
13. 2 Västerås SK

1:a pris 2 Sverigelotter	Rolf Krohn, Hudiksvall
2:a pris 1 Sverigelott	Rolf Persson, Söderhamn
3:e pris 1 Sverigelott	Sven-Erik Jönsson, Ljusdal

Vi gratulerar pristagarna !!

Sverigelotterna skickas till er i samband med utskicket av Idrottsminnen 1 – 2022

Vi hade ju en uppmaning i julnumret !!

Betalar ni in medlemsavgiften före den sista februari är ni med i utlottningen av 4 Sverigelotter. **Hela 304 medlemmar betalade in.**

Dessa 4 medlemmar blev lyckliga vinnare: **Anders Stenquist Bollnäs, Lars Strid Söderhamn, Hans Högdahl Njutånger och Christer Stridh Hudiksvall** har erhållit varsin Sverigelott, med möjlighet att vinna hela 25 miljoner. Sverigelotten kommer i postlådan. Vi önskar dem lycka till med skrapet..!!

Värva nya medlemmar.

Ta chansen till hela 25 miljoner genom att värva nya medlemmar.

Vi delar ut en Sverigelott för varje ny medlem.

Meddela medlemmens namn och adress till:

Owe Flodin på tel. 070 569 08 31,

e-post: oweflodin45@gmail.com så skickar vi Sverigelotterna.

Uppmaning från redaktionen !!

I dessa tider har det varit svårt att träffa personer och på så sätt försvåras arbetet att få fram material till vår tidskrift **Idrottsminnen.**

Har ni något material hemma hos er som ni vill att vi publicerar i Idrottsminnen är det bara att ta kontakt med någon av oss

Lars Hedlund

mobil: 070 – 624 78 56

Lars Gösta Larsson

mobil: 070 – 343 49 69

Jubileumsvasan i Anders Perssons spår

Birger Fält berättar om Vasalopp från 1922 till 2022.

Mitt stora intresse för Vasaloppet uppstod i tioårsåldern när jag på biblioteket fick syn på Sven Plex Petterssons bok 50 Vasalopp från 1973. Den läste jag tills jag kunde den mer eller mindre utantill. 1986 anmälde jag mig till Kvitt eller Dubbelt i ämnet Vasaloppet och blev antagen till tävlingen. Då det var Plex som stod bakom frågorna så var ju oddsen goda... Jag gick hela vägen och vann 48 000 kr. Som extrapris fick jag starta i Vasaloppet 1987 på dispens. Åldersgränsen var då 21 år och jag skulle fylla 19 år den sommaren. Det blev historiens kallaste Vasalopp med -30 grader vid start och ännu kallare i köldhålet Tennäng. Jag var väl förberedd både träningsmässigt och när det gällde kyla. Jag åkte i mål på 239:e plats, vilket jag senare aldrig lyckats upprepa. 1988 sänktes åldersgränsen till 19 år. Sedan har jag fortsatt att åka Vasaloppet varje år utom 1990 då det ställdes in.

Jag har många gånger funderat hur det var att åka Vasaloppet på 1920-talet med den tidens spår och utrustning. Har imponerats av Särna-Hedlund och Utterström som 1928 åkte på 5.33.23.

När Vasaloppet i maj i fjol gick ut med information om att Jubileumsvasan skulle arrangeras den 12 februari med utrustning, kläder, kontroller som 1922 var jag snabb att anmäla mig. 548 personer anmälde sig till de 139 platser som skulle fyllas. 139 var antalet anmälda deltagare i premiärloppet 1922. En jury valde sedan ut de 139 deltagarna utifrån de motiveringar deltagarna fick skriva för att just de borde få vara med. Jag var rätt säker på att jag skulle få en plats. Bland deltagarna fanns två barnbarn till 1922 års segrare Ernst Alm. En ättling till Anders Pers, som var den som kom med idén till Vasaloppet. En ättling till 1924 års segrare. Fem tidigare Vasaloppssegrare. Ytterligare flera som var ättlingar till deltagare i Vasaloppet 1922. Tidigare landslagsåkare som Karin Lamberg, Anna-Lena Fritzson, Anders Södergren och Mathias Fredriksson.

Under hösten skulle man visa bilder på sin tänkta utrustning och planer för det man ännu inte hade klart. Det skulle vara utrustning och kläder som på 1920-talet.

Helvedsskidor, näbbskor, bindningar med tå- och hälrem. Stavar av trä eller bambu med eller utan handremmar. Vadmalsbyxor, skjorta, keps m m. Skidorna skulle vallas med tjära.

Endast de tre kontroller som var med 1922, Mångsbodarna, Evertsberg och Oxberg skulle finnas med. Dagen före skulle kläder och utrustning godkännas. Efterhand lättades reglerna upp en del då arrangörerna insåg att det fanns olika sorters utrustning även på 1920-talet. Någon kontroll av utrustning blev det aldrig.

Redo för start i Sälen

Jag kom på att jag hade ett par skidor från Anders Perssons skidfabrik i Bollnäs liggande i garaget i Bollnäs sedan vinsten i Kvitt eller Dubbelt hösten 1986. De var 260 cm långa och hade en spricka i bakdelen av ena skidan som jag fick limma ihop. Remmar till bindningar fanns delvis kvar. Kändes extra roligt att använda skidor från Bollnäs skidlegends skidfabrik. Näbbskor som min bror använt på 1980-talet hittade jag i källaren. Oanvända vadmalsbyxor fick jag låna av en grannes pappa.

Stavar, både av gran utan handremmar och av bambu med handremmar fick jag låna av Vasaloppsveteranen (52 lopp) Håkan Mossberg från Kopparberg.

Vid jul började jag testa utrustningen på konstsnöspåret vid Bollegården i Bollnäs. De 170 cm långa, tunga stavarna utan handremmar var jobbiga att åka med då man måste ha ett fast grepp hela tiden. Skidorna och framför allt bindningarna var besvärliga. Rakt fram gick hyfsat men svänga var inte lätt.

En av granstavarna gick plötsligt tvärt av på ett träningspass så jag fick byta till de lättare bambustavarna vilket kändes som en lättnad. Jag provade olika skidremmar innan jag sedan gick till skomakaren och beställde tå- och hälremmar av läder. Problemet var att man inte riktigt visste hur de skulle se ut. Blev inte nöjd med resultatet då det fortfarande var väldigt instabilt men det var kort om tid kvar och det fick duga. Åkte totalt tolv mil med utrustningen och vadmalsbyxorna och två mil som längst några gånger. Tjära brände jag in i skidorna ett par gånger, men det var tydligt att skidorna tog upp tjäran dåligt då de legat i flera decennier.

Dagen före loppet var det samling vid Olnispagården i Sälen för utlämning av nummerlappar, information och gruppfotoografering. Det var roligt att se alla deltagare i 1920-talskläder och långa träskidor. Provade även den första svängen direkt efter startgärdet och en nedförsbacke. Skidorna gick rakt fram och jag hamnade i lössnön. Jag började undra hur detta skulle gå....

På lördagen var det start kl 7.04 på det lilla gärdet nedanför Vasastenen där de allra första Vasaloppen startade. 1922 gick starten 6.04 men då var det den 19 mars och solen gick upp tidigare, därav 7.04 denna gång. 130 åkare kom till start mot 119 1922. Direkt efter start åkte vi över gårdsplanen vid Olnispagården och sedan över en smal hängbro över älven, Sedan korsade vi bilvägen genom Sälen och började klättringen uppför. Det var stämningsfullt med marschaller första km och många intresserade åskådare. Först efter en dryg mil vid Smågan kom vi fram till det moderna Vasaloppsspåret.

Långa bitar åkte vi längs skoterspår som gick parallellt med Vasaloppsspåret. När vi åkte längs Vasaloppsspåret åkte vi inte i spåren till höger utan till vänster där man sladdat det packade spåret före start för att det skulle bli lösare. När några åkare åkt blev det ett spår att åka i. De tre kontrollerna var flyttade till äldre byggnader och borden hade vita dukar och det serverades på porslin och dricksglas av funktionärer i tidstypiska kläder. Det fanns bänkar med skinnfällor att sitta på. Det serverades pannkakor, kokt ägg, ostsmörgås, kaffe, buljong och blåbärssoppa. Även många åskådare längs banan hade följt uppmaningen om tidstypisk klädsel.

Mellan Mångsbodarna och Risberg hade spåret dragits en dryg

km längs forvägar där man höll på med skogsavverkning och körde med hästar och slädar. Det var roliga inslag även om det var svåråkt denna sträcka. Ganska snart blev fältet väldigt utdraget och det var glest i spåret. Jag tog det lugnt och stannade länge på kontrollerna jämfört med på Vasaloppet.

Lät mig även intervjuas av Vasalopps-TV två gånger. Det var jobbigt med de instabila bindningarna. Efter ca sex mil, strax före Oxberg och den tredje och sista kontrollen började ena bindningen gå sönder. Jag fick hjälp med att laga den på kontrollen, men strax efter gick den andra bindningen sönder. Insåg att jag även skulle bytt ut remmarna som gick genom skidorna under framfoten. Jag lagade provisoriskt med remmar jag hade i fickan, men det blev besvärligt att åka. Det gick väldigt sakta och 15 km före mål så blev det mörkt och började regna lite lätt. Vi åkte längs ett skoterspår där det var kolsvart och snön blev stenhård i regnet och skidorna halkade omkring. Jag blev erbjuden att byta skidor i Läde, 14 km från mål. Men de var ännu sämre och remmarna gick sönder. Efter att ha gått med skidor och stavar i famnen bytte jag sedan tillbaka till mina egna skidor i Eldris.

De sista tre milen tog väldigt lång tid och jag kom i mål som 62:a av 115 fullföljande på 12.43 tim, klart längre tid är förväntat. Nu var dessutom sträckan minst 95 km. Sammantaget var det jobbigare än förväntat men ett väldigt roligt evenemang även om det var väldigt drygt på slutet. De sista kom i mål kl 1.42 på natten efter 18.38 tim.

Erik Wickström från Borås var första i mål på 6.57 tim, 35 minuter bättre tid än vad Ernst Alm hade 1922.

Tre veckor senare åkte jag mitt 35:e Vasalopp och halverade tiden då jag åkte på 6.03.07.

Anders Persson från Rengsjö men tävlande för Bollnäs GIF var en av Sveriges främsta skidåkare under 1910-talet och början av 1920-talet. Både Hälsingland och Bollnäs GIF hade många framstående åkare under denna period. Anders var främst specialist på 30 km och vann SM fyra gånger, 1912 (i Bollnäs), 1914, 1917 och 1921. Vid SM i Bollnäs 1920 var han det stora hemmahoppet men fick nöja sig med tredje plats. 1912–1924 var han endast en gång sämre än sjunde man. 1912 var han med om att ta andra plats i budkaveln vid SM i Bollnäs och 1920

avgjorde han då han körde förbi Moras Strål-Lars Eriksson på slutsträckan mellan Söderhamn och Bollnäs. Per Jonsson åkte startsträckan Edsbyn-Simeå och Edvard Åkerlund andra sträckan mellan Simeå och Söderhamn. 1919 var han femma på femmilen i Holmenkollen. Vid Vasaloppet 1922 kom Bollnäs fyra i lagtävlingen genom Edvard Åkerlund (13:e), Anders Persson (16:e) och Lars Lönn (27:a). Jonas Persson från Arbrå ledde i Evertsberg och slutade på nionde plats.

Åtta åkare från Hälsingland slutade bland de 30 första. Vid 1923 års Vasalopp var Anders Persson länge i täten men passerades av Oscar Lindberg en km före mål och blev tvåa på 6.33.30, 49 sekunder efter Lindberg. Han åkte även 1924 och slutade 27:a. I slutet av mars 1925 avled han oväntat i en ålder av 39 år, dagen efter att ha vunnit DM på 60 km i Delsbo.

Anders Persson var en föregångsman när det gällde sommarträning och var en renlevnadsman.

Han började tillverka skidor i Rengsjö men sedan flyttade skidfabriken till Bollnäs.

Anders Persson skidor var välkända bland skidåkare och exporterades till flera länder.

Efter hans död drevs fabriken vidare tills den köptes upp av Edsbyverken 1951.

Birger Fält

Snart dags att utse vinnaren av Hälsingeguldet 2021.

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap har fått in tre nomineringar till Hälsingeguldet 2021

Tim Rönning: Fotboll
Lisa Larsen: Skidorientering
SUIF lag Bordtennis

Dessa tre kandidater har nominerats att tävla om Hälsingeguldet 2021.

Nu är det upp till juryn att sedan besluta vilken skall få utmärkelsen Hälsingeguldet 2021. Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap (HIHS) har sedan 2016 varit utdelare av utmärkelsen

2016 Jerker Lysell, Orientering
2017 Andreas Westh, Bandy
2018 André Myhrer, Slalom
2019 Erik Rost, Skidorientering
2020 Edsbyns IF, Bandy

Vår förhoppning är att på HIHS årsmötet meddela vinnaren av Hälsingeguldet 2021. Utdelningen av priset kommer att ske i samband med årsmötet eller senare under våren 2022.

Juryn består av följande från HIHS: Christer Stridh, Erik Wiger, Conny Forsell, Sune Nordh, Anders Skoglund och Lars Hedlund.

Från Oilquick, vår sponsor till Hälsingeguldet är det Henrik Sonerud som deltagar.

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

Årsmöte: Järvsöbaden, tisdagen den 5 april 2022

Klockan 19:00. **OBS:** Ni måste kolla på vår hemsida om årsmöte, kan bli ändrat. www.HIHS.se

Dagordning för årsmötet:

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för årsmötet;
3. Val av justeringsman att, jämte mötesordförande justera dagens protokoll samt vara rösträknare;
4. Fråga om kallelse till årsmötet;
5. Styrelsens verksamhets- och förvaltningsberättelse;
6. Revisionsberättelse;
7. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen;
8. Fastställande av årsavgiften för 2023.
9. Fastställande av ersättningar;
10. Styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget;
11. Motioner, förslag från medlemmar, stadgeändringar
12. Meddelande om mottagare av "Forskarpriset 2021";
13. Val av styrelseordförande för en tid av 1 år.
(avg. Lars Hedlund);
14. Val av tre styrelseledamöter för en tid av två år.
(avg. Sune Nordh, Owe Flodin och Christer Stridh);
15. Val av två styrelsesuppleanter för en tid av ett år.
(avg. Erik Wiger, Jan-Erik Robertsson);
16. Val av en revisor och en revisorssuppleant för en tid av ett år
(avg. Ingvar Thuresson och Tore Tjärnberg);
17. Val av tre ledamöter i valberedningen för en tid av ett år
(Avg. Lars Andersson, Anders Svensson och Jan-Erik Flink);
18. Beslut om firmatecknare, internetbehörighet, dispositionsrätt och bankkort;
19. Övriga frågor;
20. Mötets avslutning.

ATT HANDLA I GLADA HUDIK, GÅR SOM EN DANS.

Gör ett besök i Glada Hudik!

Här finns den unika miljön och
Sveriges gladaste Handelsstad med ett
80 tal butiker, restauranger och caféer
mitt i centrum.

